

Udskriftsdato: 14. december 2025

KEN nr 9201 af 01/03/2022 (Gældende)

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2021-80-0739

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: 2021-80-0739

Pressenævnets kendelse i sag nr. 2021-80-0739

Altinget får ikke kritik for at ændre kronik efter offentliggørelse

Altinget bragte i efteråret en kronik, hvori skribenten rettede kritik mod et afsluttet forskningsprojekt. Efter kronikkens offentliggørelse valgte Altinget at slette et udsagn i kronikken og tilføje en note i forlængelse af kronikken, hvor den foretagne rettelse blev forklaret. Skribenten klagede til Pressenævnet over Altingets ændring af hans kronik. Pressenævnet fandt, at Altinget havde handlet inden for redaktørens redigeringsret, og nævnet udtalte ikke kritik.

[Klager] har klaget til Pressenævnet, idet han mener, at Altinget har tilsidesat god presseskik efter at have offentliggjort hans kronik *"Debat: Ny magtudredning må ikke gentage den gamles maveplasker"*, som blev bragt på altinget.dk den 29. oktober 2021.

[Klager] har klaget over, at Altinget har tilføjet en bemærkning til kronikken, hvori mediet tager afstand fra kronikkens indhold. [Klager] har også klaget over, at Altinget har afvist at bringe et efterfølgende debatindlæg (genmæle) fra ham i sagen.

1 Sagsfremstilling

Inden offentliggørelsen

Inden offentliggørelsen af [Klager]s kronik *"Debat: Ny magtudredning må ikke gentage den gamles maveplasker"* var Altinget og [Klager] i løbende kontakt. Af den skriftlige korrespondance, som Pressenævnet har modtaget i kopi fra Altinget, fremgår det bl.a., at Altinget den 15. oktober 2021 bad [Klager] om yderligere at redegøre for tre udsagn i kronikken, idet Altinget bl.a. skrev:

"[...]"

Dit gode indlæg er ikke glemt. Men jeg har været nødt til at gennemgå det en ekstra gang, da der er et par punkter, jeg gerne vil have dig til at uddybe eller dokumentere:

Ledelsen af magtudredningen i 2003 disponerede over 50 millioner kroner. Ledelsen snuppede selv halvdelen af pengene til egen forskning....

BØR UDDYBES MED EKSEMPLER ELLER DOKUMENTATION

"[...]"

Samme dag svarede [Klager] følgende:

"[...]"

Et par hurtige henvisninger. Dokumentation på de to fremgår af min artikel om Forskernes magtspil bag Magtudredningen i vores bog, som kan læses her:

[Hjemmesiden]

1. ad økonomi. Regnskabsoversigt fremgår af s. 33 i artiklen.

[...]"

Parternes korrespondance fortsatte den 27. oktober 2021, hvor Altinget ikke spurgte yderligere ind til [Klager]s påstand vedrørende fordelingen af den omtalte forskningsbevilling.

Kronikken

Altinget bragte den 29. oktober 2021 kl. 02.00 [Klager]s kronik "*Debat: Ny magtudredning må ikke gentage den gamles maveplasker*". Inden kronikkens brødtekst oplyses: "*Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning. Alle indlæg hos Altinget skal overholde de presseetiske regler.*", hvorefter der af kronikken bl.a. fremgår:

"Kan du huske debat, fremprovokeret af magtudredningen i 2003? Førte den til større forståelse af, hvad der er 'magt'? Førte den til identificering af systemfejl, som der skulle laves om på?

Nej, vel. 2003-udredningen blev en maveplasker, der groft sagt var død tre dage efter offentliggørelsen af slutrapporten i 2003, som Ekstra Bladets chefredaktør og eks-politiker Hans Engell konstaterede nogle måneder efter offentliggørelsen: De enkelte rapporter var udmærket kvalitet i sig selv, men kun for forskerverdenen selv og ikke for offentligheden. Nyhedsværdien var lig nul. Magtudredningen satte ingen spor i eftertiden.

18 år efter kan man kun konstatere, at Engell havde ret. Og vil politikerne have en ny magtudredning, må de undgå fejlene fra dengang. Vigtigst er et klart mandat til et kritisk og uafhængigt blik på magten, hvor tilgangen udtrykkeligt skal være problemorienteret, så systemfejl kan identificeres eller afkræftes.

Sidste udredning skabte ikke debat

(*Rettelse, 30. oktober klokken 12:03. Se rettelsen nederst i indlægget)

Ledelsens af magtudredningen i 2003 samlede de det hele i en slutrapportering 'Magt og demokrati i Danmark' pakket ind i udglattende konsensus: "Det danske folkestyre er overraskende sundt ... En engageret og handlekraftig befolkning ... Et politisk system, der har tilpasset sig nye vilkår ... Magten er i sikre hænder".

Projektet og slutrapporten førte ikke til debat, for projektet havde ikke ambitioner om at være debatskabende eller kritisk. Metode, tilgang og konklusioner var systemloyale og ansporede ikke til debat. Det var ellers et krav fra forskningsminister [Ministeren], at det "ikke skulle være en gråhåret magtpolitisk analyse". Den skulle skabe offentlig debat.

Men der var ikke kant på udredningen, som kunne provokere. For udredningsledelsen blev debat ufrivillig og uvelkommen. Som da en eliteundersøgelse angiveligt "identificerede eliten", samtidig med at Weekendavisens [Person A] undrede sig over, at navnene på de 1500 mest magtfulde danskere blev holdt tilbage? Den kritik blev afvist af ledelsen med, at hvis nogle var interesseret i navne, så kunne de jo bare slå dem op andre steder.

Ledelsen så det ikke som deres opgave at skabe debat og at debattere. De måtte panik-panik engagere et kommunikationsbureau, da slutrapporten skulle præsenteres.

Ledelsen slog kritik ned med personangreb på kritikerne, for eksempel beskyldte de politisk kommentator [Kommentatoren] for at manipulere deres udsagn om økonomiens (begrænsede) magt. [Kommentatoren] kunne imidlertid verificere det sagte via udskrift af lydfil.

Ledelsen blev stangfornærmede over, at jeg og lektor [Lektoren] udgav en kritisk antologi [Klagers bog] med blandt andet Engells indlæg. Jeg afslørede selv det beskidte magtspil bag magtudredningen, nemlig hvordan politologer erobrede projektet. Afsløringen blev afvist som ”faktuelle fejl og mistænkeliggørelser”, selv om alle oplysninger om de interne magtkampe var dokumenteret (via aktindsigt).

Men værst var, at ledelsen gik i flyverskjul på at diskutere det væsentligste kritikpunkt: At projektet i afsæt og afvikling var ukritisk og legitimerede gældende magtformer og relationer.

Ledelsen lukkede ned: ”Den opgave, som Folketinget har stillet os, har vi løst,” sagde udredningsleder [Udredningslederen] og souschef [Professor A]. Og så sagde de farvel og tak og gik videre til at diskutere internt i deres forskningsmiljø.

Valget af [Udredningslederen] var kønspolitik

Selve optakten til 2003-Magtudredningen var kaotisk. Jeg søgte aktindsigt i, hvordan udredningen blev til, og det var rasende interessant. Der var skjulte magtspil og beslutninger taget bag lukkede døre. Det foregik ironisk nok helt imod demokratiske idealer om ”bredde, inddragelse og transparens”.

26. maj 1997 udpegede forskningsminister [Ministeren] professor [Udredningslederen] som leder af projektet. Og det var fejl nummer et, konstaterede Hans Engell, for [Udredningslederen] var ikke en tung magtforsker, derimod indvandrer-ekspert.

I disse MeToo-tider er det upassende at sige det, men jeg gør det alligevel: Udpegningen var en kønspolitisk beslutning. Hendes fortrin var at være den eneste kvindelige politologiprofessor, og som sådan kom hun til at overtrumfe tunge drenge som [Professor B], [Professor C] og [Professor D].

Politologerne tog magten

Alt tyder på, at [Ministeren] gav udredningsleder [Udredningslederen] frie hænder til groft sagt at kunne bestemme sammensætningen af ledelsen (se side 22-23 i bogen [Klagers bog] her). Det førte til – surprise – en ledelse domineret af politologer (Statskundskab). Tre mandlige politologer blev udpeget, fordelt efter geografiske hensyn: kollegaen [Professor A] fra Aarhus, [Professor B] fra Aalborg og [Professor E] fra København.

Politolog-lobbyen mente egentlig ikke, at andre fagområder skulle repræsenteres, men minister [Ministeren] insisterede på, at der skulle en humanist ind. [Udredningslederen]s varetøret betød imidlertid, at hun kunne bestemme, hvem det skulle være.

Det humanistiske forskningsråd foreslog nogle tunge humanister, for eksempel historikeren [Historiker A] eller retorikeren [Retorikeren]. Men da [Udredningslederen] havde besat ledelsen med tre mandlige politologer, betød kønsfordelingen, at den sidste skulle være en kvinde. Og [Udredningslederen] valgte historikeren [Historiker B]. Hun - langt fra kendt som magtforsker – blev på den måde humanioras gidsel i styregruppen.

Politologien satte sig på de 50 millioner kroner i forskningspenge, mens der ikke var plads til for eksempel en økonom eller en sociolog.

De systemtro politologer

Politologernes dominans i ledelsen kom til at bestemme projektets tilgang. Faget er i sin kerne systemloyalt og ikke kritisk. Det skal uddanne systemteknologer til forvaltningen (embedsmænd i ministerier og forvaltning). I det fag er det svært at undgå at legitimere magtens former, systemer og mænd.

Og 2003-Magtudredningen blev sådan konventionel politologi. Slutrapporten legitimerede (dem, der har) magten ved at rose befolkningen og politikerne. Systemloyalt kaldte den de politiske institutioner for robuste og tilpasningsdygtige.

I Udredningsledelsens tilgang blev spørgsmålet ”hvordan styres der?” Man beskrev formelle indflydelsesrammer og veje, mens der ikke var ambitioner om at afdække magtens konkrete, uformelle og fordækte former. Og 2003-Slutrapporteringen endte ud i en postmoderne konklusion om, at magt er lidt over det hele, men konkret er den såmænd alt-i-alt godt fordelt i vores samfund.

Det konsensus-blik var jo ikke en opfordring til kritisk debat.

Miseren skyldes, at udredningen ikke var problemorienteret. Der blev ikke opsøgt dysfunktioner. Fokus var ikke at analysere magtens konflikt- eller gråzoner, for eksempel at udvælge særlige cases/beslutningsprocesser for at lokalisere systemfejl.

Der var ellers cases nok at tage fat på i samtiden: Storebælt, Ørestaden, metroen, Københavns havn, Operaen eller pengeskandaler som Nordisk Fjer, Færøbanken, selskabstømmerne eller monopoliseringen af dagligvaresektoren (Arla). Men alle disse konkrete og konfliktsuelle sager blev overladt til journalistikken.

Økonomisk forsømmelse var den værste

Strukturelle former for magt (økonomi, forvaltningsstrukturer, netværk, status, sprog, ideologier) var lavt prioriteret.

Den økonomiske forsømmelse var den værste. Politologerne ”glemte”, at økonomi faktisk indgik i Folketingets kommissorium: ”at belyse folkestyrets funktion i bred forstand, herunder organisationers, bevægelser og økonomiske magtstrukturers indflydelse i samfundet”.

Der var ingen ambition om at kortlægge markedsdominans og kapitalkoncentration, erhvervslivet konkrete magt i den politiske beslutningsproces, forbrugermagt eller -afmagt. Og derfor heller ingen (teoretisk) analyse af relationen mellem magt og økonomi, hvor vi fik noget at vide om økonomiens skjulte hånd i (politiske) beslutninger. Eller om hvordan økonomi disponerer almindelige danskernes hverdag.

Ved fremlæggelsen af slutrapporten medgav souschef [Professor A], at manglen var beklagelig, men han bagatelliserede den: Mere om økonomi ville ikke have ændret på udredningens hovedresultater.

Den arrogante udtalelse var sigende for politologernes manglende forståelse for andre magtformer end deres eget fags. Og derfor kunne slutrapporten for eksempel slippe afsted med - uden data og analyser – at påstå, at den økonomiske ulighed ikke var øget 1980-2003 (s. 370). Fakta var imidlertid, at godt nok skete der en indkomstudligning i Danmark 1970-1985, men her toppede ligheden så, og fra 1990 voksede uligheden, viser statistikker.

Ny udredning skal have problemorienteret tilgang

Og hvad kan politikerne så lære af den gamle magtudredning, hvis der skal laves en ny?

Projektet må ikke pålægges store ambitioner om at diagnosticere ”demokratiets generelle tilstand”, for det vil forudsigeligt ende i ligegyldig konsensus-prosa. I stedet bør mandatet være problemorienteret: Hvor i folkestyret eller i vigtige samfunds-funktioner kan være problemer med magtens forvaltning?

[...]"

Altinget har efterfølgende bragt en rettelse i kronikken, hvoraf det fremgår:

*"*Rettelse: I en tidligere version af indlægget fremgik det, at "Ledelsen af magtudredningen i 2003 disponerede over 50 millioner kroner. Ledelsen snuppede selv halvdelen af pengene til egen forskning, men indkaldte også projektforslag fra forskerverdenen, som førte til 60-70 projekter og rapporteringer på vidt forskellige felter."*

Altinget har imidlertid ikke kunnet finde tilstrækkelig dokumentation for, at ledelsen skulle have brugt halvdelen af pengene på egen forskning. Derfor er sætningen nu taget ud. Vi beklager fejlen. "

Efter offentliggørelsen

Pressenævnet har fra Altinget modtaget kopi af en mailkorrespondance, som mediet ses at have indledt med [Klager] på dagen for kronikkens offentliggørelse, den 29. oktober 2021, kl. 14:43. Det fremgår af korrespondancen, at Altinget bad om yderligere dokumentation for [Klager]s påstand i kronikken om, at *"Ledelsen snuppede selv halvdelen af pengene til egen forskning"*. Det fremgår endvidere, at Altinget i en mail af 30. oktober 2021 kl. 11:59 oplyste [Klager] om, hvordan der ville blive lavet en rettelse til kronikken.

Den 2. november 2021 kl. 02.00 bragte Altinget, under bjælken "Debat", indlægget *"Professor: Uanstændig kritik i debat om magtudredning"*. Indlægget, som er skrevet af professor [Professor A], har følgende underrubrik:

"Sociolog og journalist [Klager]s debatindlæg i Altinget om magtudredningen fra 2003 er fejlfyldt og opfylder langt fra de krav om soberhed, man burde kunne forvente, skriver professor [Professor A] i en replik. "

Af selve indlægget fremgår:

"Debatten om den kommende magtudredning er et vigtigt bidrag til beslutningen om, hvordan den nye magtudredning skal gribes an. En frugtbar debat stiller krav til deltagerne om soberhed og hæderlighed.

De krav lever [Klager] ikke op til i sit indlæg i Altinget 29. oktober 2021 [Ordene "sit indlæg i Altinget 29. oktober 2021" udgør et link til [Klager]s ovenstående kronik, Pressenævnet].

Hans indlæg er for det første fyldt med grove faktuelle fejl. Han skriver eksempelvis "Ledelsen af magtudredningen i 2003 disponerede over 50 millioner kroner. Ledelsen snuppede selv halvdelen af pengene til egen forskning". Nej, det gjorde vi selvfølgelig ikke. Og det er også efterfølgende blevet rettet af Altinget.

Indlægget er dernæst fyldt med insinuationer og personangreb, herunder på afdøde professor [Udredningslederen], der var forkvinde for forskningsledelsen. Det trods enhver anstændighed.

Endelig er indlægget båret af [Klager]s personlige idiosynkrasier, når det gælder problemformulering og tilrettelæggelse af en ny magtudredning.

[Klager] ved, hvordan det hele hænger sammen, ikke bare i folkestyret, men i hele samfundet. Han kan ikke forvente at blive taget seriøst. ”

Den 2. november 2021 kl. 14:13 sendte [Klager] følgende mail til den ledende debatredaktør hos Altinget:

”I bedes optage følgende replik til [Professor A]s indlæg.

Da vi kritiserede Magtudredningen i 2004 reagerede projektets souschef [Professor A] med hidsige personangreb og mistænkeliggørelse. Det samme mønster gentager sig i dag. Han beskylder mig for grove faktuelle fejl, personlige insinuationer og uanstændighed. Han giver to eksempler, som jeg skal tilbagevise:

1. Han siger, at det er ukorrekt, at forskningsledelsen snuppede halvdelen af bevillingen til egen forskning.

Mit regnestykke er baseret på det tilgængelige oplysninger på, hvad ledelsen bevilgede til egentlig forskning. Af regnskabet fremgår, at eksterne forskere fik 18 mio. i projektstøtte. Det svarer nogenlunde til, hvad ledelsen trak til deres egen forskning, nemlig 8 mio. i projektstøtte plus at de trak forskningsløn på skønsmæssigt 8 mio. (gemt under posten ’løn forskningsledelsen 12,1 mio. kr’).

Regnestykket står i min artikel om forskernes magtspil om den gamle magtudredning i bogen [Klagers bog] fra 2004 (s. 33) Og regnestykket blev ikke anfægtet af Magtudredningens ledelse dengang!

2. Jeg beskyldes for at lave uanstændigt personangreb på en afdød, forkvinde for ledelsen [Udredningslederen]. Æret være hende, men hun er altså ikke immuniseret mod kritik for sin problematiske rolle dengang, som jeg afslørede i bogen.

Og jeg er altså ikke den eneste, som var kritisk overfor hendes forvaltning. Hans Engels skrev i sit indlæg dengang ordret: "Det var en fejl at gøre professor [Udredningslederen] til formand for Magtudredningens styregruppe" (s. 247).

Læs bogen [Klagers bog] helt gratis her: ([Hjemmesiden])

Journalist [Klager]”

Til dette svarede debatredaktøren samme dag kl. 14:50:

”Hej [Klager]

Tak, men det kommer ikke til at kunne fungere som et selvstændigt indlæg, vi kan bringe som replik. Punkt 1 handler om det regnestykke, vi ikke kunne finde dokumentation for – og det kan vi jo stadig ikke. Og punkt 2 (der er jeg i øvrigt enig med dig – også derfor, vi valgte at bringe dit indlæg), kan ikke bære et helt indlæg alene.

Du fik et langt og meget kritisk indlæg i Altinget, hvor du blandt andet nævner [Professor A] (og magtudredningsledelsen) ved navn. Han har fået lov til at skrive en kort replik. Lad os slutte den her. Hvis den nye magtudredning og processen omkring den, giver anledning til ny debat, skal du være velkommen til at skrive et indlæg. ”

[Klager]s klage er modtaget i Pressenævnet den 12. november 2021.

2 Parternes synspunkter

2.1 [Klager]s synspunkter

God presseskik

- Efterfølgende redigering af kronik

[Klager] har oplyst, at han den 14. september 2021 aftalte at levere en kronik til Altinget om perspektivet i en ny magtudredning. [Klager]s kvalifikation for at skrive kronikken, som Altingets redaktør modtog den 22. september 2021, er, at han redigerede en kritisk antologi om den gamle Magtudredningen 2003. I en artikel i antologien, som er offentliggjort på [Hjemmesiden], s. 32, sammenfattede [Klager] forvaltningen af pengene i en mellemrubrik, *"De fem forskningsledere tog halvdelen af forskningspengene"*, og dette blev underbygget i brødteksten.

Med henvisning hertil skrev [Klager] i den aktuelle kronik bl.a.: *"Ledelsen af Magtudredningen 2003 disponerede over 50 mio. Ledelsen snupede selv halvdelen til egen forskning [...]"*.

I en flere uger lang korrespondance inden offentliggørelsen af kronikken bad Altingets redaktør [Klager] om dokumentation for udsagnet. [Klager] har bemærket, at han undrede sig over redaktørens ihærdighed, da der var tale om et debatindlæg, som øverst markeres med sætningen *"Dette indlæg er alene udtryk for skribentens egen holdning [...]"*. [Klager] opfordrede da Altingets redaktør til, at Magtudredningens souschef [Professor A] opklarede redaktørens tvivl om korrektheden i regnestykket bag "halvdelen". Det forsømte redaktøren, og Altingets argumentation til Pressenævnet om faktatjek rammer således tilbage på Altinget selv. Redaktøren krydsforhørte [Klager], men ikke [Professor A], der som souschef på projektet var rette hjemmelsperson til at oplyse, hvordan lønkontoen blev disponeret.

Efter diverse belysninger og dokumentationer anerkendte Altingets redaktør endelig [Klager]s dokumentation, og kronikken blev offentliggjort. Herefter tog sagen imidlertid en ifølge [Klager] mystisk drejning, hvilket har ført til nærværende klage til Pressenævnet.

Således har [Klager] anført, at Altinget uden konkret dokumentation 10 timer efter kronikkens offentliggørelse indsatte en redaktionel bemærkning i kronikken, som lægger afstand til teksten. Det fremgår ikke af den redaktionelle bemærkning, at den skyldes en klage fra den tidligere souschef for Magtudredningen [Professor A].

[Klager] har oplyst, at Altingets redaktør efterfølgende har indrømmet, at hans kronik faktisk var blevet forelagt for [Professor A] uden [Klager]s vidende, og at redaktørens kritiske spørgsmål til kronikkens udsagn om "halvdelen" således stammede fra [Professor A]s mistænkeliggørelse. Hertil har [Klager] anført, at [Professor A] tilsyneladende blev utilfreds med, at [Klager]s kronik var blevet offentliggjort af Altinget, hvorfor Altingets redaktionelle bemærkning blev indført efter [Professor A]s indsigelse en lørdag formiddag. Dette skete alene på baggrund af [Professor A]s udsagn om, at [Klager]s estimat på regnskabet om "halvdelen" er *"urigtigt"*, uden at [Professor A] er fremkommet med konkret dokumentation for urigtigheden. [Klager] skulle således dokumentere sit udsagn, mens professor [Professor A] fik privilegeret adgang til at få bragt en udokumenteret indsigelse.

I sin redaktionelle bemærkning, som er blevet tilføjet [Klager]s kronik, har Altinget ikke oplyst, at redigeringen af kronikken er sket på baggrund af sagsinteressenten [Professor A]s indsigelse, samt hvorfor udsagnet om ”halvdelen” er udokumenteret/ukorrekt. I stedet har Altinget alene skrevet ”*Altinget har imidlertid ikke kunnet finde tilstrækkelig dokumentation for, at ledelsen skulle have brugt halvdelen af pengene på egen forskning*”, uden at [Klager] har fået mulighed for at komme med en indsigelse i forhold til denne kommentar.

I forlængelse heraf har [Klager] anført, at Altingets redaktionelle forvaltning udgør et brud på god presseskik, idet der er tale om redaktionel eftergivenhed over en anden persons indflydelse på [Klager]s kronik, hvilket Altinget ikke har benægtet i sine bemærkninger til Pressenævnet, ligesom [Klager] nægtes at komme til orde med en berettiget offentliggørelse af informationer af væsentlig betydning.

Genmæle mv.

[Klager] har henvist til, at Altinget i dagene efter offentliggørelsen af hans kronik endvidere offentliggjorde en replik fra professor [Professor A]. I replikken beskyldte [Professor A] – uden konkrete eksempler og igen uden faktuel dokumentation for påstanden om egetforbruget – [Klager]s kronik for angiveligt at være ”fyldt med grove faktuelle fejl” og ”personlige idiosynkrasier”.

Samtidig kaldte [Professor A] i sin replik [Klager]s kronik for ”*uanstændig*”, fordi den angiveligt indeholder personangreb på en afdød person – dette igen uden dokumentation fra [Professor A]. Til dette har [Klager] bemærket, at der i [Professor A]s replik således blev indført en for [Klager] ukendt kritikbegrænsning, hvad angår afdøde personer.

[Klager] protesterede over for Altingets redaktør over [Professor A] og indsendte et indlæg, som han ønskede bragt i Altinget som modsvar til [Professor A]s replik. Trods [Klager]s saglige indsigelse valgte Altinget imidlertid ikke at offentliggøre hans indlæg.

[Klager] har anført, at Altinget herved har handlet i strid med god presseskik ved at nægte ham genmæle og derved mulighed for at gendrive [Professor A]s udokumenterede mistænkeliggørelse af [Klager]s kronik og person. [Professor A]s indlæg, som han igen har fået privilegeret adgang af Altinget til at offentliggøre, er egnet til at påføre [Klager] skade i hans virke som journalist og sociolog.

2.2 Altingets synspunkter

God presseskik

- Efterfølgende redigering af kronik

Altinget har afvist at have handlet i strid med god presseskik i forbindelse med den efterfølgende redigering af [Klager]s kronik.

Altinget har anført, at mediet tværtimod har bestræbt sig på omhyggeligt at overholde den første bestemmelse i de presseetiske regler, nemlig bestemmelsen om, at medier – så langt det er muligt – skal kontrollere, om de oplysninger, der gives eller gengives, er korrekte.

Altinget har oplyst, at mediets debatredaktør, forud for offentliggørelsen af [Klager]s kronik den 29. oktober 2021, havde bedt [Klager] om at uddybe eller sende dokumentation for tre påstande i indlægget, herunder sætningen: *”Ledelsen af magtudredningen i 2003 disponerede over 50 millioner kroner. Ledelsen snuppede selv halvdelen af pengene til egen forskning, men indkaldte også projektforslag fra forskerverdenen, som førte til 60-70 projekter og rapporter på vidt forskellige felter.”*

Som dokumentation for påstanden om, at ledelsen skulle have ”snuppet” halvdelen af de 50 millioner kroner til egen forskning, henviste [Klager] til budgetoversigten på side 33 i bogen [Klagers bog], som bl.a. er redigeret af [Klager] selv. Uden at gå mere specifikt ned i de forskellige budgetposter i oversigten, godkendte debatredaktøren det som dokumentation. Altinget har hertil bemærket, at debatredaktøren antog [Klager]s dokumentation for at være korrekt, da der også i bogen – med henvisning til budgetoversigten – står, at ledelsen *”har disponeret over mere end halvdelen af de direkte forskningsmidler”*.

Efter [Klager]s kronik var blevet bragt, blev Altinget gjort opmærksom på, at påstanden om, at forskningsledelsen skulle have brugt ”halvdelen af pengene til egen forskning” var ukorrekt. Ved nærmere eftersyn af budgetoversigten på side 33 i bogen, kunne Altinget heller ikke ud fra budgetoversigten dokumentere, at halvdelen af de 50 mio. kr. var gået til egen forskning, som [Klager] skriver i sin kronik.

Da Altinget efterfølgende bad [Klager] om at præcisere, hvordan han var kommet frem til, at forskningsledelsen skulle have brugt halvdelen på egen forskning, kunne han efter Altingets overbevisning ikke sende den tilstrækkelige dokumentation. Derfor valgte Altinget den 30. oktober 2021 at indsætte en rettelse nederst i kronikken.

Altinget har beklaget, at den omtvistede påstand slap med i [Klager]s kronik i første omgang, på trods af Altingets indsats for at faktatjekke påstanden. Altinget fastholder samtidig, at mediet har handlet i overensstemmelse med god presseskik ved at forholde sig kritisk til påstanden i den pågældende kronik.

Genmæle mv.

Altinget har anført, at [Klager]s kronik bl.a. indeholder kritik af forskningsledelsen for Magtudredningen 2003 og professor [Professor A], daværende medlem af Magtudredningens forskningsledelse og nuværende institutleder på [Universitetsinstituttet].

[Professor A] sendte efterfølgende en kort replik til [Klager]s kronik, som Altinget bragte den 2. november 2021, hvor [Professor A] svarer på kritikken i [Klager]s kronik.

Efterfølgende indsendte [Klager] et svar på [Professor A]s replik, som Altinget afviste at bringe.

Afvisningen skyldes for det første, at den første del af [Klager]s nye debatindlæg er en gentagelse af beskyldningen om, at forskningsledelsen skulle have taget halvdelen af pengene til egen forskning. Men da Altinget stadig ikke har fået tilstrækkelig dokumentation for den påstand, afviste mediet at bringe det. Hertil har Altinget samtidig bemærket, at retten til genmæle ikke indebærer en ret til at få bragt flere indlæg, der gentager allerede fremsatte synspunkter. For det andet var debatindlæggets anden del så kort (73 ord), at det ikke kunne bringes som et selvstændigt indlæg. Altinget takkede derfor nej, og forklarede [Klager], hvorfor mediet valgte at sige nej.

3 Pressenævnets begrundelse og afgørelse:

I sagens behandling har følgende nævnsmedlemmer deltaget:

Jens Kruse Mikkelsen, Jørn Mikkelsen, Lene Sarup og John Meinert Jacobsen.

God presseskik

[Klager] har klaget over, at Altinget har handlet i strid med god presseskik, efter at mediet den 29. oktober 2021 offentliggjorde hans kronik, ”*Debat: Ny magtudredning må ikke gentage den gamles maveplasker*”.

- Efterfølgende redigering af kronik

[Klager] har klaget over, at Altinget efter kronikkens offentliggørelse har foretaget følgende rettelse:

” [...]

Sidste udredning skabte ikke debat

(*Rettelse, 30. oktober klokken 12:03. Se rettelsen nederst i indlægget)

[...]”

samt at Altinget har tilføjet nedenstående bemærkning under kronikkens brødtekst:

*”*Rettelse: I en tidligere version af indlægget fremgik det, at ”Ledelsen af magtudredningen i 2003 disponerede over 50 millioner kroner. Ledelsen snupede selv halvdelen af pengene til egen forskning, men indkaldte også projektforslag fra forskerverdenen, som førte til 60-70 projekter og rapporteringer på vidt forskellige felter.”*

Altinget har imidlertid ikke kunnet finde tilstrækkelig dokumentation for, at ledelsen skulle have brugt halvdelen af pengene på egen forskning. Derfor er sætningen nu taget ud. Vi beklager fejlen. ”

Pressenævnet bemærker indledningsvist, at nævnet ikke har mulighed for at tage stilling til de faktiske forhold omkring fordelingen af forskningsmidler i forbindelse med den omtalte magtudredning i 2003.

Pressenævnet bemærker endvidere generelt, at redaktøren i overensstemmelse med det almindelige princip om redaktørens ret til at redigere mediet som udgangspunkt er berettiget til at beslutte, hvad man vil bringe i mediet. Det vil sige, at det ligger inden for grænserne af redaktørens redigeringsret at undlade at omtale forhold, der for en af parterne eller andre forekommer centrale, ligesom det er op til redaktøren at vælge og fravælge materiale og kilder, så længe de indholdsmæssige krav til den bragte information iagttages. Det bemærkes dog generelt, at et medie (redaktøren) på baggrund af sin egen eller sine medarbejderes adfærd kan have forpligtet sig til at bringe en given omtale.

På baggrund af sagens oplysninger har Pressenævnet lagt til grund, at Altinget forud for offentliggørelsen var i kontakt med [Klager], og at Altinget i den forbindelse bad [Klager] om at redegøre for flere udsagn i sin kronik. I den forbindelse bad Altinget bl.a. om dokumentation for [Klager]s påstand om,

at ledelsen af forskningsprojektet Magtudredningen 2003 tog halvdelen af forskningsbevillingen til egen forskning. Nævnet har endvidere lagt til grund, at Altinget ikke bad om yderligere oplysninger efter, at [Klager] som svar på anmodningen havde henvist til en side i sin digitale bog om Magtudredningen 2003.

Pressenævnet finder, at det ligger inden for redaktørens redigeringsret, at Altinget efter offentliggørelsen har valgt at slette et udsagn i [Klager]s kronik, som der efter Altingets opfattelse ikke er tilstrækkelig dækning for i de faktiske forhold. Nævnet finder i den forbindelse, at det er uden betydning, hvordan Altinget er blevet opmærksom på, at oplysningen i det konkrete udsagn efter mediets opfattelse ikke er tilstrækkeligt dokumentet. Nævnet finder endvidere ikke, at Altinget i sin korrespondance med [Klager] forud for offentliggørelsen har forpligtet sig til at bringe [Klager]s kronik i sin helhed. Nævnet udtaler derfor ikke kritik af Altinget for at have foretaget den efterfølgende rettelse til [Klager]s kronik.

Genmæle mv.

[Klager] har klaget over, at Altinget har afvist at bringe følgende debatindlæg (genmæle) fra ham:

”Da vi kritiserede Magtudredningen i 2004 reagerede projektets souschef [Professor A] med hidsige personangreb og mistænkeliggørelse. Det samme mønster gentager sig i dag. Han beskylder mig for grove faktuelle fejl, personlige insinuationer og uanstændighed. Han giver to eksempler, som jeg skal tilbagevise:

1. Han siger, at det er ukorrekt, at forskningsledelsen snuppede halvdelen af bevillingen til egen forskning.

Mit regnestykke er baseret på det tilgængelige oplysninger på, hvad ledelsen bevilgede til egentlig forskning. Af regnskabet fremgår, at eksterne forskere fik 18 mio. i projektstøtte. Det svarer nogenlunde til, hvad ledelsen trak til deres egen forskning, nemlig 8 mio. i projektstøtte plus at de trak forskningsløn på skønsmæssigt 8 mio. (gemt under posten ’løn forskningsledelsen 12,1 mio. kr’).

Regnestykket står i min artikel om forskernes magtspil om den gamle magtudredning i bogen [Klagers bog] fra 2004 (s. 33) Og regnestykket blev ikke anfægtet af Magtudredningens ledelse dengang!

2. Jeg beskyldes for at lave uanstændigt personangreb på en afdød, forkvinde for ledelsen [Udredningslederen]. Æret være hende, men hun er altså ikke immuniseret mod kritik for sin problematiske rolle dengang, som jeg afslørede i bogen.

Og jeg er altså ikke den eneste, som var kritisk overfor hendes forvaltning. Hans Engels skrev i sit indlæg dengang ordret: "Det var en fejl at gøre professor [Udredningslederen] til formand for Magtudredningens styregruppe" (s. 247).

Læs bogen [Klagers bog] helt gratis her: ([Hjemmesiden])

Journalist [Klager]”

Det fremgår af medieansvarsloven, at et genmæle i alt væsentligt skal være begrænset til de nødvendige faktiske oplysninger, jf. lovens § 38, stk. 1.

Pressenævnet finder, at [Klager]s debatindlæg, hvis det skal anses som et forslag til genmæle, indeholder kommentarer og vurderinger i et sådant omfang, at det ikke opfylder indholdskravet i medieansvarsloven

§ 38, stk. 1. Allerede på denne baggrund finder Pressenævnet, at Altinget var berettiget til at afvise anmodningen om genmæle. Denne del af klagen afvises derfor uden nærmere behandling.

I det omfang debatindlægget skal bedømmes som debatindlæg (læserbrev), finder Pressenævnet det ikke dokumenteret, at Altinget har påtaget sig en forpligtelse til at bringe det nye debatindlæg fra [Klager]. Nævnet finder endvidere, at Altinget ikke har overskredet rammerne for redaktørens redigeringsret ved at have afvist at bringe [Klager]s debatindlæg, og nævnet udtaler ikke kritik.

Afgjort den 1. marts 2022